

GÖY QURŞAĞI

UŞAQ JURNALI

Yenə gəlib görüşə,
uşaqlar, "Göy qurşağı",
Buludlara yaraşır
al-əlvan tül yaşmağı.
Səid duyur sevinci
bacısı Fizurədə,
Elə bil bulaq suyu
şəkər dadır kuzədə.
Fəxrəddin MEYDANLI

5(39) sentyabr-oktyabr 2012

1.20 AZN

HİKMƏT DƏRYASINDAN DAMLALAR

Rast gəldiyim adam nədəsə məndən
üstündürsə, mən ondan öyrənə bilərəm.

Emerson

Heç bir şey nə yaxşıdır, nə də pis. Hər şey
gördüklərimizə münasibətimizdən asılıdır.

U.Şekspir

Dava-dalaşla heç vaxt çox şeyə nail ola
bilməzsən, lakin güzəştə getməyin köməyi ilə
gözlədiyindən daha çox şey əldə etmək olar.

B.Franklin

Xoşbəxt ən cüzi vəsaitləri olan şəraitdə
ürəkə dolusu rahatlıq hiss edən, bədbəxtsə
böyük vəsaitlərə malik olduğu şəraitdə də
mənəvi rahatlıq yaşamayırdı.

Demokrit

Kitablar da dost
kimidir, az,
fəqət yaxşı
seçilmiş olmalıdır.

S.Harris

Yalanın ən böyük qüvvəti
yayılməsındadır.

N.Hikmət

Boş zaman
yoxdur,
boşa keçmiş
zaman var.

R.Taqor

Sizə hücum edən düşmənlərdən qorxmayın,
sizə yaltaqlanan dostlarınızdan qorxun.

Obreqon

Düşünmədən danışmaq nişan almadan
atəş açmağa bənzəyir.

Migel Servantes

Azərbaycan, Müstəqillik Günün mübarək! AZADLIQ NƏĞMƏSİ

Oqtay Zəngilanlı

Bu nəğməni mən deyirəm, dünya, eşit harayımı!
Ulu Tanrım düz bölməyib sevincimi, qəm payımı.
Talan edib uzun illər sərvətimi yadlar dartdı.
Bu nə sirdir? Bol sərvətim özümə düşməni yaratdı.

Ya Rəbb, Günəş, Ay et məni, zülmətləri yarasıyam,
Azadlığa buxov olmuş zəncirləri qırasıyam.
Zəncirləri qıra-qıra addım atıb, qol açıram,
Qaranlıqdan aydınlığa, sabahıma yol açıram.

Bu nəğməni mən deyirəm, şimşək olsun, od ələsin,
Kainatın cariyəsi, kar dünyanı silkələsin.
Özgə xalqın torpağına göz dikmədim heç bir zaman,
Yad əllərlə parçalanıb məmləkətim zaman-zaman.

Tapdalayıb tonqalımı, kül uzadıb yadlar mənə,
Almaq üçün öz dilimi dil uzadıb yadlar mənə.
Var Nizamım, var Füzulim, var Sabirim, var Cəlilim,
Üzeyir bəy musiqilli-muğamlıdır ana dilim.

Əsarətə dözən millət azadlığı ala bilməz,
Ana dilin yaşatmayan millət kimi qala bilməz.
Hər bir millət azadlığı qazanmasa qanla, canla,
Yaşayacaq kölə kimi, gözüqırıq, həyəcanla.

Bu nəğməni mən deyirəm, gözlərimdə qəzəb yaşım,
Azadlığı alıb qanla, şəhid olub çox yurddaşım.
Qınılarım polad kimi, əyilmərəm yağ-yada,
Vətən üçün ölənlərin izi itməz bu dünyada.

Bu günümün Xətəisi, Koroğlusunu, gir meydana,
Qılınc al, ver ibrət dərsi düşmənlərə, şər-şeytanal
Odlar yurdum müstəqildir, yayıram səs-sorağımı,
Endirəmməz kimsə daha üçrəngli yurd bayrağımı.

Od-alovdan doğulmuşam, odu vulkan nəfəsiyəm,
Cavad xanım, Səttar xanım, Dədə Qorqud nəvəsiyəm,
Ölə billəm, düşmənlərim torpağımda qala bilməz,
Azərbaycan bir bahardır, açan bahar sola bilməz.

Vətən ana, mən övladam, vücudundan ayrılmaz can,
Kainattək əbədidir, yaşayacaq Azərbaycan.
Azadlığın tale yükün daşıyacaq Azərbaycan,
Yaşayacaq Azərbaycan, yaşayacaq Azərbaycan!

ONLAYN KİTAB NƏ İLƏ QORXUDUR?

Fantast Rey Bredberi «Farengeyt 451» əsərində bir vaxtlar kağızdan kitabların olmayacağını, onların yandırılacağını, insanların isə tamamilə yeni texnologiyalarla bilik əldə edəcəklərini yazmışdı. Düzdür, hələ ki, xoşbəxtlikdən, kitab yandırmaq insanlar tərəfindən vəhşilik kimi qəbul olunur. Ancaq onlayn kitablara maraq da artır.

Çoxları kitabları mağaza və ya kitabxanadan alıb oxumaq əvəzinə, evdə kompüter qarşısında, internetdən oxuyurlar.

Əlbəttə, bu üsul rahatdır – harasa istirahətə gedəndə özünə qalaq-qalaq kitab aparmırsan. Bir noutbuk bütün kitabxanayı əvəz edir.

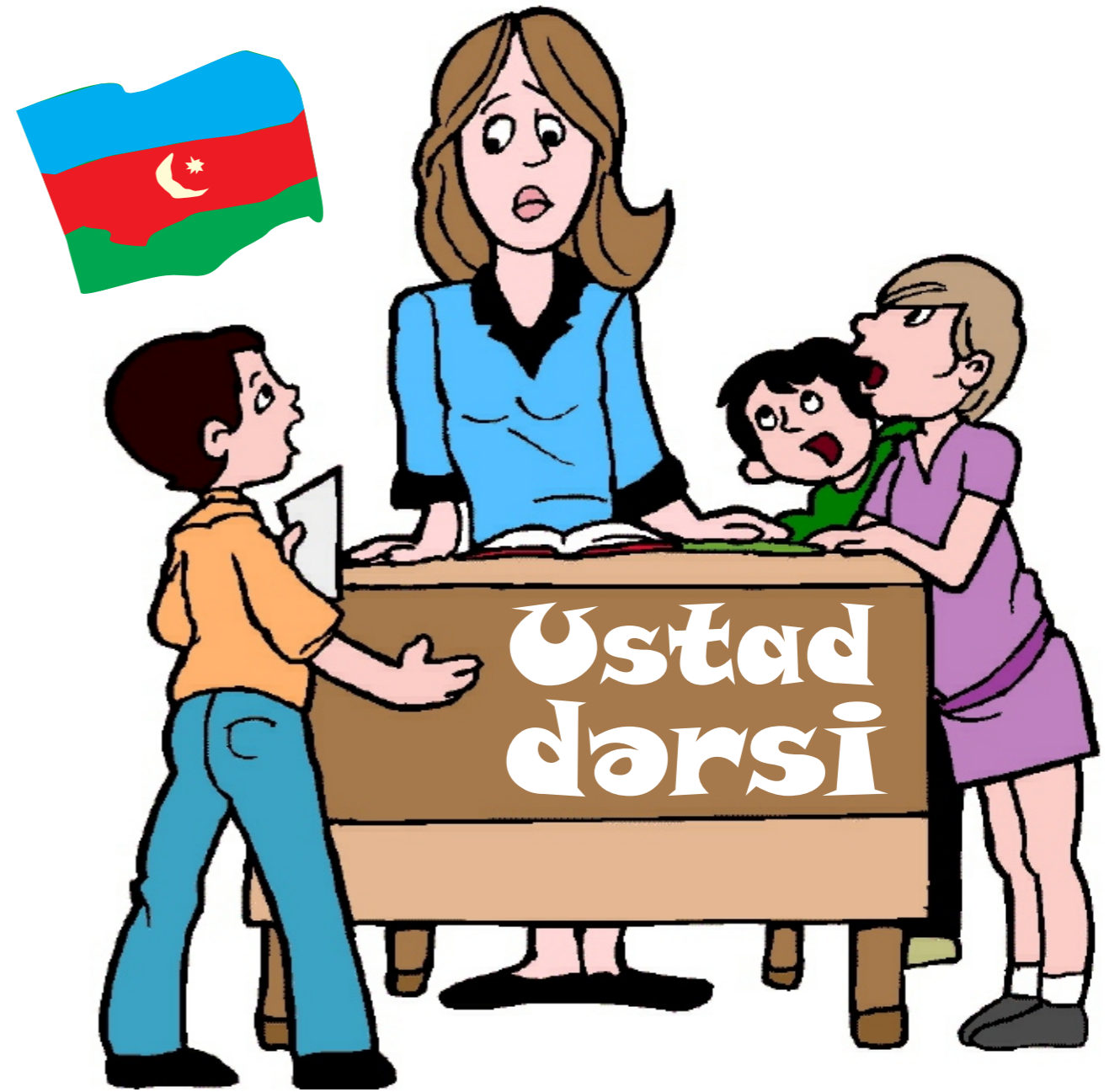
Ancaq onlayn oxumanın da zərərləri var. İnsan tez yorulur, gözlərini sanki pərdə örtür, göz qapaqlarının altına qum dolubmuş kimi hiss edir, gözləri ağrıyır və qızır. Əminəm ki, bunu valideynlərindən biri oxusa, dərhal onlayn qıraəti sənə qadağan edir.

Amma necə deyərlər, dərd varsa, dərmanı da var. Onlayn kitab oxuyanda şrifti uyğun ölçüyədək böyütmək lazımdır. Gözlər çox vaxt qırılmadan ekrana dikildiyindən onlar sulanmır və quruyur. Buna qarşı həkim məsləhəti ilə göz yaşı damcılarından istifadə etmək olar. Yarım saatdan bir gözlərə istirahət vermək lazımdır.

Kompüterdə işləmək üçün xüsusi eynəklər taxmaq olar. Bunlar yorğunluğu azaldır.

Hər hansı bir obyektə ekranda diqqətlə gözdən keçirirsənsə, gözlərini geniş açma və gözünü tez-tez qırmağı da unutma.

4

5

Bir dəfə şagirdlər müəllimlərindən soruşdular: «Peşəinizdə ən vacib olan nədir?» Ustad dedi ki, bu suala sonra cavab verəcək.

O bir gün uşaqlara onları dağa aparacağını söylədi. Yola çıxmadan əvvəl onlara duzlu yemək yedirdi. Dağın ətəyinə çatanda şagirdlər çox susadıqlarını bildirdilər. Ustad onları bulaq axtarmağa yolladı. Ancaq uşaqlar heç nə tapmayıb geri qayıtdılar.

O zaman ustad bulağa gedən yolu onlara izah etdi. Uşaqlar bulağı da tapdılar, su da içdilər, hələ desən, müəllimlərinə də gətirdilər. Bu vaxt müəllim öz çantasından su dolu şüşə çıxardı. Uşaqların təəccübünə gözləri böyüdü. Ustad isə sakitcə dedi: «Mənim əsas vəzifəm, peşəmin əsas məqamı budur. Əvvəlcə mən sizdə susuzluq yaratdım, sonra isə onu yatırmaq üçün ən doğru yolu sizə öyrətdim. Sonra isə göstərdim ki, istədiyiniz çox yaxınlığınızda ola bilər, sadəcə, onu istəmək və nail olmaq lazımdır.»

**Gözlə müəllimlərimiz!
Peşə bayramınız mübarək!
Sizə ağıllı tələbələr arzulayırıq!**

Yağış yağır dənizə

Damlalar nizə-nizə,
Yağış yağır dənizə.
Su üstü çopur-çopur,
Hər damla suya hopur.
Üstü inci dolu sap
Göydən asılıb qalır.
Gətirmir bu yükə tab,
Dəniz üstə qırılır.
Gah təyyarə yaradır,
Gah fəvvarə yaradır.
Dənizdən buxar kimi
Uçub qucur göyləri,
Köçəri quşlar kimi
Bir gün qayıdır geri.
Qayıdır dəstə-dəstə,
Şənlənir dəniz üstə,
Bu quş-damla necə çox,
Sayı-hesabı da yox...
Bəlkə gəzir dən izi,
Elə döyür dənizi.
Köçəri quş-damlalar
Çalır sanki laylalar.
Bu da xoş gəlir bizə,
Yağış yağır dənizə.

Günəşin nəgməsi var

Günəşin nəgməsi var:
Şüa-şüa işıqlar.
Bu od rəngli nəgməni
Sevir bütün uşaqlar.
Nəgmə kimi yayılan
Hər şəfəq bir incidir,
Uşaqların gülüşü,
Fərəhi, sevincidir.
Qızılgülə çevrilir
Üzündə, yanağında,
Nəgmə olub səslənir
Qəlbində, dodağında.
Təbəssümə çevrilən
Bu şəfəqlər gözəldir,
Hörə-hörə uşaqlar
Qızıl çələng düzəldir.
Bütün dünya eşidir
Balaların səsinə.
Onlar üçün oxuyur
Günəş öz nəgməsini.

Bir oğlan tanıyram

O, qalın bir romanı
Başlayar oxumağa,
Onuncu səhifədə
Deyər: eh, bəsdir daha!
Gedər rəqs dərnəyinə,
Bir neçə gün oynayar,
Sonra yarımçıq qoyar.
O qurşanar futbola,
Qaçar çəməne, yola.
Əvvəl göstərər hünər,
Lap ildırıma dönər.
Sonra oyundan doyar,
Onu yarımçıq qoyar.
O, şeirə duyar həvəs,
Yazar, amma bitirməz.
Görərsə dama, şahmat,
Maraqlanar o saat.
Bunları tez öyrənər,
Həvəsi də tez sönər.
Bir oğlan tanıyram –
Belə xasiyyəti var.
Mən onu xoşlamıram,
Bəs siz necə, uşaqlar?

Azərbaycan torpağında

Azərbaycan – Odlar yurdu,
Qəhrəmanlar, sənətkarlar vətənidir,
Qara qızıl məskənidir.
Ulduz-ulduz çiçəklər var
Hər çölündə, hər dağında.
Əfsanəvi, gözəl şəhər ucalıbdır
Xəzərinin qucağında.
Məktəbliyəm,
«Ana» sözü, «Vətən» sözü
Yazılmışdır
Dəftərimin varağında.
Çiçəklənib doğma diyar,
Təzə-təzə kəndlər düşüb
Arazla Kür qırağında.
O güclənib, qüdrətlənib,
Adı düşüb dildən-dilə,
Şöhrətlənib.
Tanırırlar bu gün onu
Dünyanın hər bucağında.
Azad, xoşbəxt böyüyürəm
Azərbaycan torpağında!

Tofiq Mahmud

«Günlərin birində qismətim məni
gətirib çıxardı uşaqlar üçün çap
olunan «Göyərçin» jurnalına. Dərgi
həyat sevgimə çevrildi».

Uşaq dünyasının səyyahı
adlandırılan Tofiq Mahmudun bu
sözləri özündən sonra ünvansız,
yarımçıq məktubunda qalıb.
Uşaqları çox sevirdi, elə şeiri də,
ona görə ömrünün xeyli hissəsini
taleyini bağladığı uşaq üçün jurnala
həsr etdi. Yazdıqları həm kiçiklərə
xoş gəlirdi, həm də bu şeirlər
vasitəsilə övladlarını daha yaxından
taniyan böyüklərə. Əsərləri
dünyanın neçə xalqının dilinə
tərcümə edilib, qəzet-jurnal
səhifələrini bəzəyib Tofiq
Mahmudun.

Mehdiyev Tofiq Mahmud oğlu
Naxçıvan torpağındandır. 1931-ci il
noyabrın 5-də Şahbuz rayonunda
anadan olub. Orta təhsilini Bakıda
başla vuran Tofiq Bakı Dövlət
Universitetinin filologiya fakültəsini
1954-cü ildə bitirib. İlk şeiri 1953-cü
ildə mətbuatda dərc olunub. Şeir
yazmaqla yanaşı, qəzetdə işləmək
həvəsi güclü olub. Maarif
nazirliyində metodist, 1958-ci ildən
1961-ci ilədək «Azərbaycan
müəllimi» qəzetində xüsusi müxbir
işləyib. 1961-ci ildən isə «Göyərçin»
jurnalında çalışmağa başlayıb.
1997-ci il aprelin 4-də Bakıda vəfat
edib.

NA

heyat terzi

Hamiya salamlar! Adım Naildir.
Balaca olanda hamı mənə
Niko deyirdi. 10 yaşım var.
Rusiyada anadan olmuşam,
orada yaşayıram. Ancaq
özümü azərbaycanlı
hesab edirəm, çünki
valideynlərim
azərbaycanlılardır.

Hər yay Bakıya, oradan da Naxçıvana, qohumlarımla gedirəm. Payızda yenidən Rusiyaya qayıdırəm. Mən orada tarixi şəhərdə – Veliki Novqorodda yaşayıram. O, Rusiyanın şimal-qərbində, Sankt-Peterburqun yaxınlığında yerləşir. Tez-tez bu şimal paytaxta baş çəkirəm. Dostlarımla görüşür, ailəmlə birlikdə şəhəri gəzirəm. Amma Peterburqda daha çox yarışlara qatılıram.

İş burasındadır ki, mən txeqvondo ilə məşğul oluram. Bu, Koreya döyüş sənətidir. Əvvəlcə hansı idmanı seçəcəyimi bilmirdim. Atam txeqvondonu məsləhət bildi, yoxladım, xoşuma gəldi.

Yarıqlarda bacım mənə tək qoymur. Müxtəlif şəhərlərə birlikdə gedirik. Amma yarışlar Novqorodda keçiriləndə atamla anam da gəlirlər, həmişə mənə dəstək olurlar. Xeyli kubok, medalım var. Uduzduğum vaxtlar da olur. Amma qanımı qaraltmıram, təcrübə toplayıb, səhvlərim üzərində işləyirəm.

Bacım mənə dərslərimdə kömək edir. Gimnaziya oxuyuram, müxtəlif maraqlı dərmlərə gedirəm. Boş vaxtımda bacımın tərtib etdiyi planla məşğul oluram. O mənə faydalı xörəklər hazırlayır, zərərli yeməkləri yeməyə qoymur, məşqlərimi ötürməyimə də imkan vermir.

Ailəm olmasaydı, mən 2011-2012-ci ilin Novqorod çempionu olmazdım. Üstəlik, 5 il üzgüçülük, akrobatika ilə məşğul olmuşam. Bunlardan başqa da məşğuliyyətlərim var. Evdə anama, bacıma kömək edirəm. İstirahət günləri atamla onun iş yerinə gedirik. Hər axşam meydançada futbol oynayırıq, idman edirik. Qışda isə qarlı tərəciklərdən sürüşürük.

Pis havada dostlarımla qonaq gedir, ya da onları bizə çağırıram. Dostları çoxdur. İnsanlarda yumoru, xeyirxahlığı sevirəm, satqınlıq və yalana nifrət edirəm. Şən oğlanam. Müsəlmanam və bununla fəxr edirəm. Güman edirəm ki, Azərbaycanda da özümə xeyli dost qazanacam.

Dostluq təbəssümdən başlayır. Yumor hissi güclü olan insan isə təbəssümdən daha artığına – gülüş və qəhqəhə yaratmağa da qadirdir. Çətin, münaqişəli situasiyada yumorun rolu əvəzsizdir. Bəs yumor hissi yoxdursa, yaxud kifayət qədər deyilsə?

Necə deyirlər, min dərddin min bir dərmanı var. Yumor yoxdursa, yumorobika ilə onu yaratmaq olar. Lap aerobikada olduğu kimi. Azca məşq edirsən, sonra isə nəticədən yararlanırsan. Fəndlər də asandır.

* Gülməli şəkillər, karikaturalar, məzəli əhvalatlar, lətifələr, videoçarxlar kolleksiyası topla. Vaxtaşırı, xüsusən də qanın qara olanda bunları nəzərdən keçir. Daha səni güldürməyənləri kolleksiyandan çıxar. Satiriklərin əsərlərini tez-tez oxu, yumoristik verilişlərə bax.

* Özünün eybəcər şəkillərini çək: dilini çıxar, gözlərini bərəlt, ağız-burnunu əyişdir. Elə olur ki, istəsən də istəməsən də, bəzi xoşuna gəlməyən insanlarla – sinif yoldaşın, uzaq qohumun, tanışın – görüşməlisən. Təbii ki, əvvəlcədən qanın qaralır. O zaman özünün eybəcər şəkillərinə bax, təsəvvür elə: heç həmin adamlar bu cür qoçaqlıq edib, özlərini belə hala sala bilərdiləmi? Bu zaman cəsarətinə görə duyduğun qürur həm özünə inamını artıracaq, həm də kefini qaldıracaq.

* Lətifə kitabını götür. Əlini bir lətifənin bütün mətninin üstünə qoy (kağızla da örtə bilərsən), yalnız sonuncu cümləni saxla. Yəqin, bilirsən, lətifənin ən uğurlu, vurğulu yeri bu sonuncu cümlə olur. Həmin cümləyə baxıb lətifənin əvvəlini uydur. İnanıram ki, lətifənin orijinalından daha gülməli variantlar tapa bilərsən.

* Zarafat etməyi bacarmadığını düşünürsən? Dərhal təslim olma. Düzgün davranmaqla hər kəsi çox ağıllı və zarafatçı olduğuna inandırma bilərsən: heç vaxt demə ki, zarafatı başa düşmədin, söhbətin nədən getdiyini dəqiqləşdirməyə çalışma. Güllümsə! Bu ki çətin deyil!

YUMOROBİKA

Avstraliyanın Merisvill kəndinin yaxınlığındakı meşə oraya addım atan hər kəsə fərqli hisslər yaşadır: kimisi qorxur, kimisi gülür, kimisi də gözəl və qeyri-adi görüntünü ağzıaçıq seyr edir.

Fantaziya, gözəllik və yumorla dolu bu meşə rəssam və heykəltarış Bruno Torfsun «qəhrəmanları» ilə doludur. O, kəndin yaxınlığında yerləşən meşədə öz heykəllərini elə yerləşdirib ki, ilk baxışdan onlar nəzərə çarpmır. Amma vay odur, meşədə azasan və alatoranda bu heykəllərə tuş gələsən...

Fantastik məxluqların Ormanı

Bruno Cənubi Amerikada doğulub. 15 yaşı olanda ailəsilə birlikdə Avropaya köçüb. Gənc oğlan orada yazıçılıq öyrənirdi. Ancaq tədricən rəssamlığa və heykəltarışlığa meyl etdi. O, çox ölkəyə səyahət etmişdi. Amma Avstraliyaya ilk səfəri onu valideynlərini və ailəsini də gətirib burada kök salmağa vadar etdi.

Brunonun yaratdığı 300-dən çox heykəl insanlar tərəfindən müxtəlif cür qarşılır, hərədə onlar fərqli emosiyalar yaradır, ancaq hamını heyrətləndirməyi bacarır.

Heyrətləndirən səhrələr

Qaynar hava, minlərlə kilometr uzanan qum və daş mənzərələri – bu təsvir hamı üçün bir mənaya gəlir: səhra. Ancaq bütün səhrələr eyni deyil. Bəzən bunlara baxanda özünü Yer kürəsində deyil, sanki başqa planetdə hiss edirsiniz. Hər səhranın öz unikal atmosferi və özünəməxsus görünüşü var.

Lensoys-Maranyensis xırda göllərlə örtülüdür. Braziliyanın Maranyan ştatında, Milli Parkda yerləşir. Ağ dyunaların arasına yağış suyu yığılır. Mavi səmanın əks olunduğu göllərlə bəyaz qum gözəl mənzərə yaradır. İçində balıqların, tısbağa və mollyuskaların yaşadığı bu gölləri bütün qış boyu, yay gələndə müşahidə etmək olar.

ABŞ-ın Arizona ştatının rəngli səhrasını çox zaman torta bənzədirlər. Çökmə süxurların rəngi tərkiblərindəki minerallar səbəbindən çox müxtəlifdir.

Kanadanın Yukon ştatındaki Karkross səhrası dünyanın ən xırda biyabanıdır. Onun sahəsi cəmi 2,6 kv.m-dir.

ABŞ-ın Nyu-Meksiko ştatındaki Tularos hövzəsində dünyanın ən iri əhəng səhrası yerləşir. Bəmbəyaz, bərq vuran səhranın qumları soyuqdur, çünki əhəng çox su buxarlandırır, üstəlik, onun ağ rəngi işığı udmaq əvəzinə, əks etdirir.

Dünyanın ən qara səhrası Misirdə yerləşir. Onun qəhvəyi-narıncı qumları üzərinə çoxlu sayda qara daş səpələnib. Burada heç kim yaşamır, bitki örtüyü, demək olar ki, yoxdur.

Boliviyadakı Uyuni duz səhrası əslində qurumuş duz gölüdür. Səthi çox hamarlıdır, o qədər şəffafdır ki, səma onda əks olunur, bəzən mavi rəngə çalır. Üstəlik, burada xeyli sayda rəngbərəng gölməçələr var. Sahəsi 10582 kv.km-dir. Hesablamalara görə, səhrada 10 milyard ton duz var, hər il bunun 25 min tonu emal edilir.

Çilidəki Atakama səhrası dünyanın ən quru səhrasıdır. Hətta ABŞ-dakı Ölüm Vadisindən 50 dəfə qurudur. 105 min kv.km əraziyə ildə cəmi 1 mm yağıntı düşür. Onun bəzi yerlərinə isə ümumiyyətlə yağış yağmır. Səhranın hündürlüyü 6500 m-ə çatan dağlarında da heç vaxt buzlaq olmur.

Çinin Təklə-Məkan səhrasına qar yağır. Tarım çayının hövzəsində 270 min kv.km-i əhatə edir, uzunluğu 1000 km, eni isə 400 km-dir. Onun şimal və cənub sərhədlərindən İpək Yolunun iki qolu keçir.

Avstraliyadakı Simpson səhrası qırmızı rəngi ilə seçilir. Üstəlik, onun paralel dyunaları da ən uzun sıralamaya malikdir. Ən məşhur dyunası isə Biq Red adlanır, hündürlüyü 40 metrə çatır. Burada sprinifeks adlı bitki yetişir, 180 növ quş, həmçinin kələz və kişəli heyvanlar yaşayır.

Dekoratīv ŞÜŞƏ

Məsələn, içində müxtəlif meyvələr, rəngli daşlar, çiçəklər, budaqlar, yarpaqlar və s. olan şüşə butulkalar çox gözəl görünür. Mağazada baha qiymətə olan bu əşyanı cəmi iki saata evdə hazırlamaq olar.

Bunun üçün şəffaf butulka, yaxud banka götür, içini isti su ilə yu, üstünün etiketini təmizlə. Sonra onu 3-5 dəqiqə qaynayan suda saxla (buna sterilizasiya deyilir).

Sonra butulkanın içinə nə qoyacağını fikirləş. Bunlar çox müxtəlif ola bilər: xırda çiçəklər, meyvə-tərəvəz (cır alma, albalı, xırda yerlək, acı istiot, lobya, limon), daş, balıqqulağı, budaqlar, yarpaqlar və s. Butulkanın içində onları rahat yerləşdirməkdən ötrü toxuma millərindən istifadə etmək olar.

Butulkanın içindəkiləri yerbəyer edəndən sonra onun içinə qıf vasitəsilə xüsusi maye tökmək lazımdır. Bu məqsədlə qatı sirkə turşusu, nadir hallarda etil spirti, çox duzlu maye, formalin istifadə olunur. Yaxşı

Gözəl əşyaları düzəltmək çətin deyil. Bir qədər fantaziya, düzgün istiqamət və azacıq da zövq kifayətdir.

Bunlardan istifadə edərək, çox zaman zibil qabına tullanan əşyalardan əsl sənət əsəri olmasa da, gözə xoş gələn bəzəklər düzəltmək olar.

olar ki, bu zaman yanında sənə kömək edən böyük adam olsun. Çünki bu maddələrdən bəziləri (xüsusilə formalin) təhlükəlidir.

Hazır butulkanın ağzına mantar basıb kənarlarına da ərinmiş mum tökmək lazımdır (o zaman içinə hava dolmur). Şüşəni başqa elementlərlə – kisə parçası, rəngli iplər, biser, balıqqulağı və s. bəzəmək də olar.

Mayesiz butulka da hazırlamaq olar. Bunun üçün şüşəyə paxla, qara dənəvər istiot, buğda və s. yığmaq, duz və istiotu lay-lay səpmək, müxtəlif rəngli qumu qarışdırmadan doldurmaq, içinə quru budaq və çiçək yığmaq olar. Belə butulkanın içinə 3-4 ədəd düyü də atırlar ki, nəmi özünə çəksin. Sonra butulkanın ağzını möhkəm bağlayırlar.

Bəzəkli şam

Ləvazimat: köhnə şam qırıqları, fitil üçün pambıq sap, iynə, dekorativ elementlər: quru güllər, balıqqulağı, xırda hamar daşlar, qəhvə dənələri və s.; mum təbaşirlər (rəng üçün), forma (bu, yoqurt, qatıq qabı, peçenyə üçün forma, fincan və s. ola bilər), mumu əritmək üçün qab (konserv qabı), su hamamı üçün qab.

Əvvəlcə fitili hazırla. Bunun üçün ipləri (pambıq sapları) bura, yaxud hörük kimi hörə bilərsən.

Şam üçün formanın iç divarlarına nazik qat bitki yağı, yaxud da qab yumaq üçün vasitə çək. Formanın dibində, lap ortada iynə ilə deşik açıb fitili oraya sal, altdan düyünlə, yuxarı hissəsini isə nazik çubuğa bərkət: fitil qabın tam ortasından keçməli və şaquli dayanmalıdır. Sonra dekorativ elementləri formanın dibinə, yanlara doğru yığ.

Şam qırıqlarını konserv qutusuna yığ, onu isə su hamamına yerləşdir (konserv qutusundan azca iri dəmir qaba su töküb ocağın üstə qoy, konserv qutusunu da bunun içinə, gözlə, kənarlardan su dolmasın). Lazımı rəngdə mum təbaşirin yonqarlarını da əlavə et. Yaxşıca qarışdır.

Mum əriyəndən sonra onu formanın içinə tök. Əvvəlcə dekorativ elementlərin üstü örtülənədək mum tök. O bərkiyəndən sonra mumu yenə su hamamında qızdır və formanı ağzına qədər doldur.

Şamı otaq temperaturunda soyutmaq lazımdır. Tələsib soyuducuya, yaxud dondurucuya qoymaq lazım deyil, o çatlaya bilər.

Donandan sonra şamı formadan çıxarmaq lazımdır. Bunun üçün formanı yarım dəqiqə buzxanada, sonra isə bir neçə saniyə qaynar suyun altında tutmaq olar.

Özün
DÜZƏLT

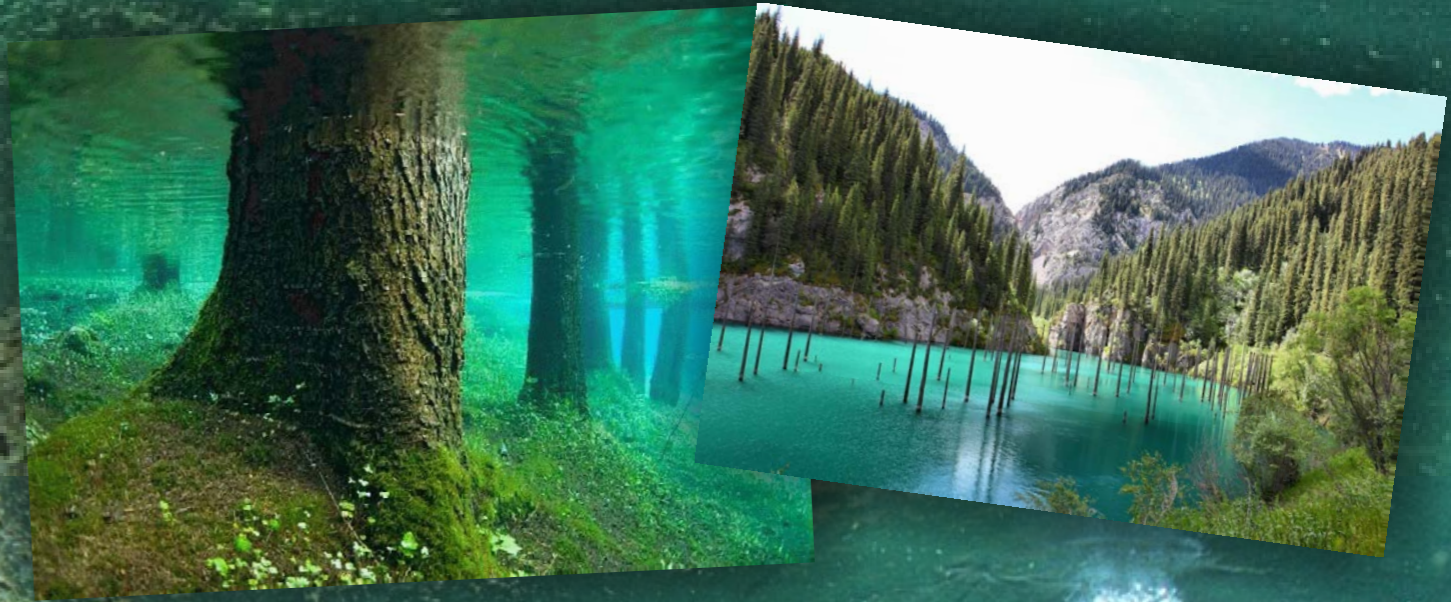
TORPAQ yeyənlərin DIYARI - TABAN

İndoneziyadakı bir kənddə insanlar üstündə gəzdikləri torpaqdan hərtərəfli yararlanırlar: həm ev tikir, həm saxsı qablar hazırlayır, həm də ondan... qida kimi istifadə edirlər.

Taban kəndi dünyada yeganə yerdir ki, orada ampo adlı yemək hazırlanır. Düyü tarlalarının yaxınlığından götürülən qara torpaq daşlardan təmizlənir və ondan ampo düzəldilir. Alimlər hələlik sübut etməsələr də, yerli əhali hesab edir ki, torpaq ən güclü ağrıkəsicidir. Onlar hətta qadınlara torpaq yeməyi məsləhət görürlər ki, övladlarının dərisi gözəl olsun.

Ampo hazırlanması ilə kənddə yalnız bir ailə məşğuldur. 53 yaşlı Rasima deyir ki, qara torpağın keyfiyyəti yüksək olduqca, amponun dadı da qəşəng olur. O, amponu hər gün hazırlayıb yerli bazarda satır, günə iki dollar qazanır. Rasima deyir ki, bu qidanın hazırlanması nəsildən-nəslə ötürülüb, o da ənənəni davam etdirir, hər gün banan yarpaqları və digər bitkilər də toplayır ki, ampo dadlı alınsın.

Amponu dadanlar deyirlər ki, onun gözəl ətri və kremli şokolad kimi tərkibi var.

Avstriyada çox qərribə bir yer var. Adına Grüner See, yəni yaşıl göl deyirlər. Avqustdan apreledək o, parkdır. Ərazisində skamyalar, cığırılar, xırda gölməçələr üzərində balaca körpülər var. Qalan üç ayı isə park gölə çevrilir.

Traqos qəsəbəsinin yanındakı Hoxşvab (Hochschwab) dağlarında qar və buzlaqlar əriyir, park tədricən suya qərq olur. Burada suyun səviyyəsi 4-5, hətta 8-11 metrə çatır.

Gölün suyu o qədər şəffafdır ki, dibi tam aydın görünür. Yaşıl gölün dibində ot, kol-kos bitir, skamyaların altı ilə üzən balıqlar, yarpaqların üzərindəki hava qabarcıqları günəş şüaları altında par-par yanır.

Yaşıl göl dəniz səviyyəsindən 776 m hündürlükdədir. Qar əriyən zaman onun suyu bulanmır. Temperaturu isə müsbət 4-8 dərəcə arasında dəyişir.

YAŞIL GÖLÜN SEHRİ

gözəlləri

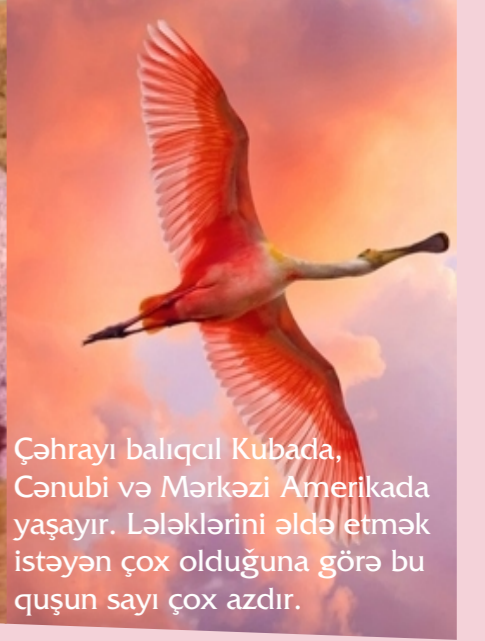
Çəhrayı çayırtkəni hələ 1887-ci ildə aşkar ediblər. Ancaq onu tutub tədqiq etmək asan deyil. 500 adı yaşıl çayırtkəndən bir çəhrayısına rast gəlinir.

Dəniz ulduzunu dalğalar sahilə atandan bir müddət sonra onun rəngi solur.

Çəhrayı begemotun dərisində çəhrəyi pigment yoxdur. Rəngindən asılı olmayaraq bütün begemotların tərzi isə çəhrayı rəngdə olur.

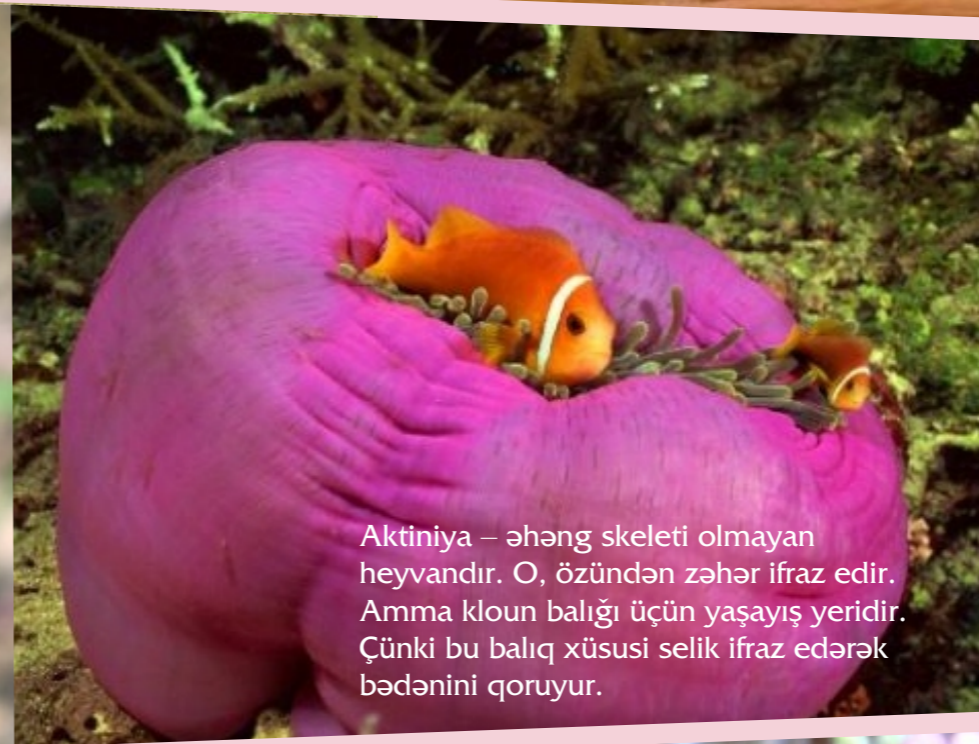
Çəhrayı balıqçıl Kubada, Cənubi və Mərkəzi Amerikada yaşayır. Lələklərini əldə etmək istəyən çox olduğuna görə bu quşun sayı çox azdır.

Çəhrayı cırcırma Malayziya «sakinidir».

Dünyanı dolaşanda diqqətimi çəhrayı rəngli heyvanlar çəkdi. Bunlardan bəziləri rəngini dəyişib, bəziləri çəhrayı güllərlə mərcanlar arasında gizlənərək

Aktiniya – əhəng skeleti olmayan heyvandır. O, özündən zəhər ifraz edir. Amma kloun balığı üçün yaşayış yeridir. Çünki bu balıq xüsusi selik ifraz edərək bədənini qoruyur.

Yangəzən hörümçək həm də «krab-hörümçək» adlanır, çünki onun kimi yana hərəkət edə bilər.

Orxideya şalası Tailand və Malayziyada, orxideya gülləri və papayyanın çiçəklərinin içində yaşayır.

Çəhrayı avqust böcəklərinin yığıldığı ağac budağı sanki gül açmış kimi görünür. Amma budağı tərpedən kimi bu çiçəklər «uçur».

Çəhrayı seriatorpora mərcandır, onun «budaqları» bir-birinə birləşdiyindən çox vaxt ona «quş yuvası» da deyirlər.

Çəhrayı pelikan dünyaya ağ gəlir, üç yaşında isə rəngini dəyişir.

İsraçıları

Təbiətin

Gənələrin insanlara çox qorxulu xəstəliklər ötürdüyünü hamı bilir. Son vaxtlar məlum olub ki, bu həşəratların dişləməsi insanı vegetariana da çevirə bilər. İş burasındadır ki, gənənin dişləməsindən sonra ətə qarşı güclü allergiya yarana bilər. Allergiya nəticəsində orqanizmdə ətin tərkibindəki alfa-qalaktozidlərə qarşı anticisimlər yaranır. İnsan ət yeyərkən onun orqanizmi anafilaksiya adlanan güclü reaksiya göstərir. Bu reaksiya vaxtında dayandırılmasa, insan ölə bilər. Təəssüf ki, reaksiyanı əvvəlcədən təyin etmək olmur. Odur ki, gənələrdən mümkün qədər uzaq qaç!

Cənub-Şərqi Asiya və Afrikanın cəngəlliklərində qəribə milçəklər yaşayır. Onların gözləri başlarının üstündə bitən uzun «antena»ların ucunda yerləşir. Erkək milçəklərin gözlərinin arasındakı məsafə dişilərdən daha uzun olur. Üstəlik, onlar bir-biriylə yarışa da girirlər. Onlar üz-üzə dayanırlar. Kimin gözü bir-birindən daha aralıdırsa, o, qalib hesab olunur və özünə «xanım» milçək seçir. Bu milçəklər ağızlarına hava doldurub antenalara ötürməklə gözlərini şişirdə də bilirlər.

Şokolad çiçəyi (Cosmos atrosanguineus) Meksikada bitir. İştahaçan şokolad iyi verən bu çiçəyin heç bir hissəsi yeyilmir. O, toxum vermir, yalnız kökünün bölünməsi ilə çoxalır. Odur ki, şokolad çiçəklərini Meksikadan kənara çıxarmaq olmur.

NƏLƏR OLUR DÜNYADA?

«Trinidad əqrəbi» - Çili istiotunun bir növüdür. 2011-ci ilin martında Ginnesin Rekordlar Kitabına ən ac istiot kimi salınıb. Trinidad adasında bitir, bir ucu geri qatlandığından və acılığına görə «əqrəb» adlandırılıb. Onu yetişdirənlər əleyhqaz və kimyəvi zəhərlənmədən qoruyan xüsusi geyimdə olurlar. «Trinidad əqrəbi»ndən hərbi sənayedə, gözyaşardıcı qaz hazırlanmasında istifadə olunur. Onu hətta gəmi üçün olan boyaların tərkibinə qatırlar ki, gəminin dibini mollyusklardan qorusun.

Buludların növləri çoxdur. Ancaq «Səhər zəfəri» buludlarına həmişə rast gəlinmir. Bunları Rusiya, ABŞ və Avropanın bəzi yerlərində çox nadir hallarda görmək olur. Yalnız bir yerdə, Avstraliyada, York burnunda «Səhər zəfəri» buludları hər yaz peyda olur. Alimlər hələ bu unikal təbiət hadisəsinin sirrini çözməyiblər.

Düşmənim

Adətən, «dostların canı sağ olsun» deyirlər, ancaq insanın dostu kimi, düşməni də əhəmiyyətli. Qədimlərdə deyərdilər: özünə layiqli düşmən seç. Çünki açıq-aşkar özünə düşmən qazanmağa cəsarət edən adam sakit və qorxaq adamdan daha çox hörmətə və diqqətə layiqdir. Belə insana dəyib-dolaşmazdan əvvəl, əlbət, yaxşıca götür-qoy etmək gərəkdir.

Özünə düşmən qazanmağın faydası var. Çünki...

Həmişə formada olacaqsan

Söhbət fiziki formadan getmir. Düşmənin olması o deməkdir ki, sən daim hazırlıqlı olacaqsan: intuisiyanı gücləndirəcək, daha diqqətli düşünəcək, hərəkətlərinə, sözlərinə fikir verəcəksən. Bu özünə inamını artıracaq. Əgər səni nəşə qane etmirsə, «yox» deyə biləcəksən, kimsə səndən öz məqsədləri üçün istifadə edə bilməyəcək. Düşmənlərin üzərində ən xırda qələbə sən öz zəifliklərin üzərində qələbəndir.

Boks kisəsi

Düşmənin sənə ürəyini boşaltmağa, bütün əsəbini çıxarmağa imkan verir. Qəzəbli vaxtında hirsini yaxınlarının əvəzinə düşmənlərinin üstünə yağdıra bilərsən, lap boksçular boks kisəsindən «heyf çıxar» kimi. Təbii ki, bu məsləhət «vur, yıx, döy, öldür» demək deyil, elə düşmənin qarasına deyinsən, bəsdir.

Əsl düşmən yalançı dostdan yaxşıdır

Əgər daim özünü aldadaraq yalançı dostuna qarşı nəzakətli olsan, nəhayətdə bezəcəksən, hətta belə «dost» görə özünə nifrət də edə bilərsən. İstənilən halda, bir gün gələcək ki, bəzi çəlləyi kimi partlayıb, yalançı dostuna illər ərzində yığılıb qalmış mənfi hissələrini bildirmək istəyəcəksən. Onunla münasibətləri daim düzəltməklə, güzəştə getməklə sən problemi

22

sağ olsun!

Valideynlərimizlə birlikdə oxuyuruq!

həll etmirsən, öz fikrinlə onun fikrini qarşı-qarşıya gətirmir, müqayisə aparmırsan. Beləcə, münasibətlər getdikcə korlanır, sonra nəyisə «yapışdırmaq» gəc olur.

Barometr

Düşmən barometr kimidir, o daim sənə sənə çatışmayan cəhətlərini göstərir, hətta eləsi var ki, hamının içində bunları sənə üzünə çırpmağa çalışır. Elə bilirsən, bu pisdir? Əksinə! Onların sayəsində sən öz mənfi cəhətlərindən, pis vərdislərindən yaxa qurtara, beləliklə də sənə yönələ biləcək haqsız tənqidlərin qarşısını vaxtında ala bilərsən.

Kim kimdir?

Düşmənin həmçinin sənə dost siyahını da «təyir» edir. Düşmən qazanmaqla sən dostlarının qədrini daha yaxşı bilirsən, kimə inanıb, kimə inanmamağı öyrənirsən. Çünki dar məqamda adamlar ailə üzvlərindən çox, ən yaxın dostlarına güvənilər. Çoxları sözübütöv, etibar, mərd, lazım gələndə səni haqlı yerə danlayıb yol göstərən əsl dostu panikaya düşüb, narahatlıq keçirən, sənə yazığı gələn əzizlərindən daha üstün bilirlər.

Vaxtının qoruyucusu

Düşmənin sənə evində oturmağı, gün ərzində dəfələrlə zəng edib söhbət etməyi, valideynlər evdə yoxdurlar bəhanəsilə «qonaq» gəlib vaxtını almağı ağılına da gətirməz. Yalançı dostun isə dediklərini etməkdən çəkinməz, çünki sənə

nəzakətli, dözümlü olmağına arxayındır. Belələri əhatəndə nə qədər azdırsa, yaxınlarına və özünə bir o qədər çox vaxt ayıra bilərsən.

Sülhün yolu müharibədən keçir

İllah da özümə düşmən qazanacam deyər insanlara düşmən kəsilmə. Vurub-yıxmaq, təhqir etmək, düşməni gözədən salmaq üçün hər vasitəyə əl atmaq – nə düşmənçilikdən, nə də insanlıqdanır. Ətrafındakılarla ahəngdar münasibətlər qurmağa çalış. Sülh hər şeydən üstündür, amma onun da yolu müharibədən keçir. Ağıllı düşmənlərin sonda yaxşı dostlar olduğuna da çox şahid olmuşuq.

23

PİS ADƏT

Cəmilə balaca, qəşəng və mehriban bir qızdı. Ancaq pis adəti vardı. Əgər həyətdə iki-üç adam söhbət etsəydi, Cəmilə ortaya girib, maraqla onların söhbətlərini dinləyərdi. Onlar güləndə Cəmilə də gülərdi. Onlar hirsələnəndə Cəmilə də qaşlarını düyünləyərdi. Gözlərini qəzəblə bərəldərdi.

Bir dəfə Cəmilə uşaqlarla həyətdə oynayıb yoruldu. Evə gəldi. Dəhlizə girən kimi otaqda ata-anasının səsinə eşitdi. O, boynunu uzatdı. Maraqla içəri baxdı. Onların şirin-şirin söhbət etdiklərini gördü...

- Görəsən, nədən danışırlar?! – fikirləşdi.

Pəncələri üstündə içəri girdi. Qapı pərdəsinin dalında gizləndi. Qulağını pərdəyə söykədi ki, deyilən sözləri aydın eşitsin. Elə eşitdi də...

Kaş pərdə dalında durmayaydı. Onda heç nə eşitməzdi. Narahət da olmazdı.

Anası dərindən ah çəkdi:

- Cəmilənin bir qulağı yaman uzanıb. Hələ uzandığı bir yana qalsın, baxan deyər ki, o, qulaq deyil, şeypurdur. Uşaq lap eybəcər olub. Heç bilmirəm, nə edim?!

Cəmilə tez əlini qulağına atdı. Ona elə gəldi ki, doğrudan da bir qulağı uzundur, bir qulağı qısa. O: «Ay aman!..» – pıçıldadı. İstədi, gedib aynaya baxsın, amma atasının səsinə eşidib tərənəmədi.

Atası deyirdi:

- Bilirsən, bir qız var idi, onun da qulağı belə uzanmışdı. Ona qulağı uzun qız deyirdilər.

Cəmiləni tər basdı. Qorxudan bədəni titrədi. Durduğu yerdən tərənə bilmədi. Hətta qulaqları da tutuldu, nə anasının, nə atasının səsinə eşidə bildi. Pərdəni azca araladı, gördü ki, atasıyla anası gülürlər.

Cəmilə pərdənin dalından çıxdı. Ancaq heç bir söz deyə bilmədi. Hönkürtü ilə ağladı. Ata-ana maraqla Cəmiləyə baxdılar. Əslində, Cəmilənin heç də qulağı uzanmamışdı. Amma deyəsən, o, ata-anasının sözlünün əsl mənasını başa düşmüşdü, çünki o gündən Cəmilənin söz-söhbətə qulaq asdığını görənlər olmadı.

Birlikdə gülək

- Ata, gəlmişəm, sənin yanında yatam.
- Tək yatmaqdan qorxursan?
- Yox, yaxşı yuxular görürdüm, istədim, sən də görəsən.
- Nə görürdün?
- Görürdüm, mənə velosiped almısan!

Ata oğlundan soruşur:

- Bala, bağçada da dalaşırırsınız?
- Hə.
- Kim udur?
- Tərbiyəçi...

Bərbər iki dəfə üzünü kəsdiyi kişinin başını söhbətlə qatmağa çalışır:

- Siz burada bir dəfə olmusunuz?
- Yox, - müştəri sakitcə deyir, - ayağımı müharibədə itirmişəm.

Bir kişi səhrada dəvə ilə gedir.

İstidən tərləyib əldən düşür.

Yanıdan bir velosipedçi keçir.

Dəvənin üstündə oturan ondan soruşur:

- Sən niyə tərləmirsən?
- Bu, fizikanın qanunudur, sürətin çox olanda tərləmirsən. Bu, kişinin ağılına batır, dəvəni bizləyib qaçmağa məcbur edir. 3 km-dən sonra dəvə yorulub yığılır. Kişi dəvədən düşüb onun başını sıgallayır:
- Yazıq, dondun soyuqdan?

Biri həkimə gəlir:

- Barmağımı harama vururam – başıma, gözümə, qanıma, ayağıma, böyrəyimin üstünə – ağrıyır. Həkim müayinədən sonra:
- Vay-vay, sizin ki, barmağınız sınıb...

- Ana, bilirsən, qonşumuz çox yaxşı kişidir.

- Nə bildin?

- Biz həyətdə oynayırdıq, Saleh də nağara çalırdı. Qonşumuz gəldi, Salehə qəşəng bıçaq verib soruşdu ki, nağaranın içində nə olduğunu bilmək istəyir?

Qız məktəbdən qayıdır. Yanında maşın saxlayır.

İçindəki kişi deyir:

- Maşına otursan, sənə konfet verəcəm.

- İstəmirəm!

- Dondurma alacam.

- Yox.

- Təzə gəlincik alacam...

- Ata, min dəfə demişəm, məktəbə «Zaporojets»lə gəlmə!..

- Ay həkim, mən at kimi işləyir, donuz kimi yeyir, it kimi yoruluram. Neyləyim?

- Nə bilim, mən baytar həkimi deyiləm...

Müəllim inşa yazdırır: «Mən firma müdiri olsaydım».

Hamı yazır, Aydınsa oturub aynadan çölə baxır.

- Bəs sən niyə yazmırsan?

- Katibəmi gözləyirəm.

Pırtlaşq uzun saçlı qız bərbərxanaya gəlir, bərbərə deyir:

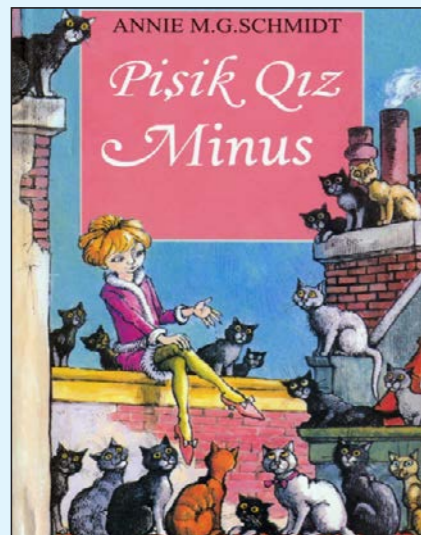
- Zəhmət olmasa, saçımı keçən dəfəki kimi kəsin.

- Bağışlayın, deyəsən, mənə kimləsə səhv salırsınız.

Mənim burada işlədiyim cəmi üç ildir.

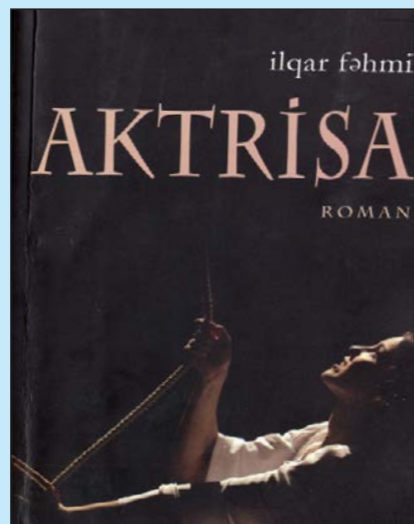
ÇOX OXUSAN,

ÇOX BİLƏRSƏN

Anni Şmidt
«Pişik qız Minus»

Pişik hara, qız hara? Bəlkə ikisi də birdir? Ona niyə elə deyirlər? Cavablar - A.Şmidtin ən məşhur kitabında.

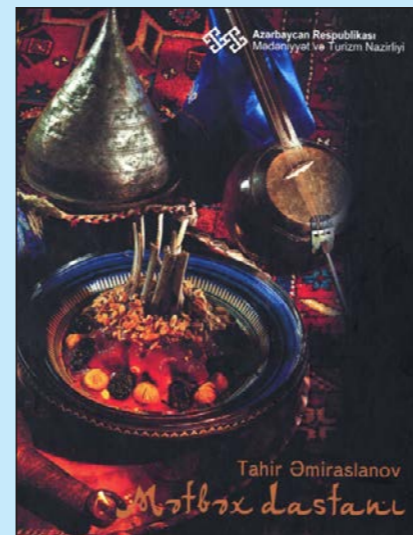
İlqar Fəhmi
«Aktrisa»

Bu kitab psixoloji detektiv həvəskarları üçündür: Hər şey qaranlıq pəncərədə közərən siqaretdən başladı. Bu oyun bir nəfər üçün idi. Lakin bu bir nəfər passiv tamaşaçı olmaq istəmədi. Nəhayətdə bütün bunlar dəhşətli faciə ilə nəticələndi.

Sara xanım Aşurbəyli
«Bakı şəhərinin tarixi»

Sara xanım Aşurbəylinin kitabları tariximizin qədim çağlarının təməli daşdır, onun Azərbaycan xalqına hədiyyə qoyub getdiyi misilsiz xəzinədir. Bu kitabdan indiyədək bilmədiyiniz məlumatlar əldə edəcəksən.

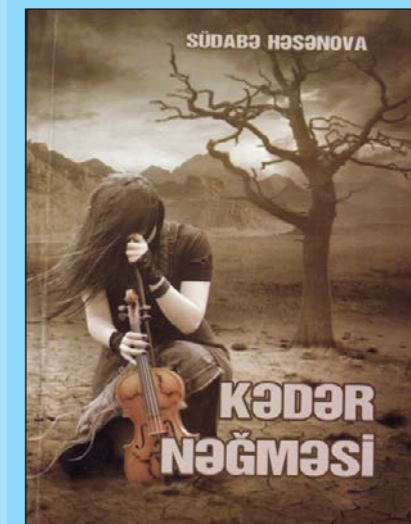
Tahir Əmiraslanov
«Mətbəx dastanı»

Yemək haqda dastan eşitmişdin, dostum? Bu kitabın dünyada tayı-bərabəri yoxdur. Axı orada Azərbaycan mətbəxinin təamları haqda dastanlar toplanıb.

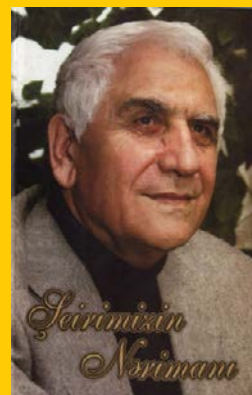
Ferens Molnar
«Pal küçəsinin oğlanları»

Macarıstan yazıçısının bu çox maraqlı əsərini Azərbaycanın həmin ölkədə həbsdə saxlanan zabiti Ramil Səfərov tərcümə edib. Əlavə şərhə gərək yoxdur, özünün bu kitabı oxumağını istəyirəm.

Südəbə Həsənova
«Kədər nəğməsi»

Daha çox qazanmaq, bacardıqca həyatdan daha çox «zövq almağa» çalışmaq adama xoşbəxtlik gətirmir. Əsl xoşbəxtlik insanın özünü dərk etməsi, nə istədiyini, kimin üçün yaşadığını başa düşməsidir.

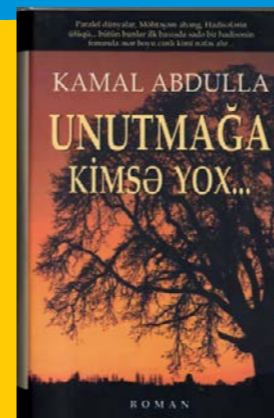
Vəqif Yusifli, Salatın Əhmədli
«Şeirimizin Nərimanı»

Kitab xalq şairi Nəriman Həsənzadənin anadan olmasının 80 illiyinə həsr olunub. Burada N.Həsənzadənin keçdiyi yaradıcılıq yolu ümumiləşdirilir, şairin özünəməxsus fərdi yaradıcılıq aləmindən, lirikasının özəlliklərindən, elmi-tənqidi və publisistik yazılarının məziyyətlərindən söz açılır.

Coanna Ketlin Rouling
«Harri Potter və sirlə otaq»

On bir yaşlı yetim Harri Potter xalasının ailəsində yaşayır, özünün əsl cadugör olması isə ağılına belə gəlmir. Lakin günlərin bir günü bayquşun onun üçün gətirdiyi məktubdan sonra Harri Potterin həyatı büsbütün və həmişəlik dəyişir.

Kamal Abdulla
«Unutmağa kimsə yox»

«Unutmağa kimsə yox...» romanı müasir dil çalarlarında qələmə alınıb. Roman film kimi, kadr-kadr yazılıb, hadisələrin açımı bir qədər də «yaddaş qatlarına» bənzəyir; hər bölüm adı çəkilən hansısa hadisənin yaddaşda canlanması ilə bir-birini əvəzləyir.

Hans Xristian Andersen
«Nağıllar»

Dinamik süjet, danışıq dilinin sadəliyi və canlılığı, dərin emosionallıq, incə yumor sənə nağılların sehrli dünyasına aparacaq.

Məntiqi sual

1

Bir satış meneceri uzaq şəhərə gəlir. Nahar edəndən sonra saç-saqqalını səliqəyə saldırmaq istəyir. Öyrənir ki, şəhərdə ancaq iki bərbər var. Menecer əla görünməli olduğu üçün əla da bərbəri seçməlidir. Bərbərlərdən birinin saç düzümü qəşəng idi, o biri isə səliqəsiz. Menecer kimi seçəcək?

2

Dəftərxanaya lal-kar adam daxil oldu. O, karandaşyonan almaq istəyirdi. Satıcıya istəyini anlatmaq üçün barmağını sol qulağına salaraq fırlatmağa başladı. Satıcı onu anladı və karandaşyonan verib yola saldı. Sonra həmin mağazaya bir kor daxil oldu. O, qayçı almalıdır. Satıcıya necə izah eləsin?

3

Böyük Vətən Müharibəsi zamanı Avstriya və Almaniya arasındakı dərin yarğanın üstündəki körpüyə növbətçi əsgər qoymuşdular. Ona belə bir əmr verilmişdi: Almaniya qaçmaq istəyənləri güllələmək və Almaniya yaşamaq üçün sənədləri olmayan avstriyalıları geriye, Avstriyaya qaytarmaq. Nizamnaməyə görə, əsgər köşkdə oturur və 3 dəqiqədən bir çıxıb körpüyə nəzarət edirdi. Belə bir körpüdən Almaniya Avstriyaya keçmək üçün icazə sənədləri olmayan qadını necə keçirmək olar? Körpünü keçməyə 5-6 dəqiqə tələb olunur. Gizlənmək üçün şans yoxdur.

Ötən sayımızdakı (4(38)) məntiqi sualların cavabları:

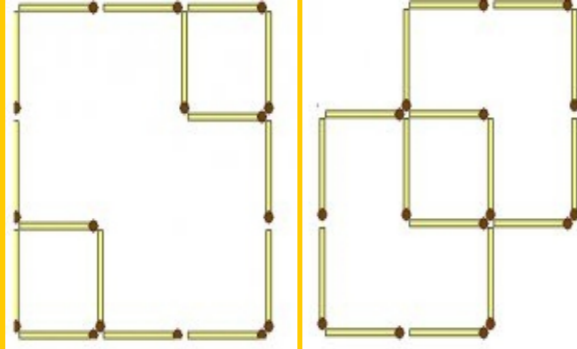
1. Birinci mərtəbədə lifin düyməsi daha çox basılır. Aydın məsələdir: axı giriş birinci mərtəbədəndir.

2. Alpinist kəndiri 2 yerə bölməlidir: 25 m və 50 m. 25 m uzunluqlu kəndirin bir ucunu qayanın başına bərkidib, o biri ucunda ilgək düzəltməlidir. Sonra qalan 50 m ipi həmin ilgəkdən keçirməlidir (ikiqat). Onun köməyiylə ağacın yanına düşəndən sonra 50 m-lik ipi ilgəkdən çıxarib ağaca bağlamalı, sonra da yerə düşməlidir.

3. Məsələnin şərti belə idi ki, iç-içə olan kvadratların tərəflərini təşkil edən kibrit çöplərindən dördünün yerini dəyişməklə iki kvadratdan üç kvadrat alınsın. Bu da həlli:

4. İrəli baxan inəyin başını geriye belə çevirmək olar:

Bossabol

Braziliya kapoeyrası, voleybol və futbolun qarışığından yaranan bossabol idmanın yeni növlərindən sayılır.

Bossabol Əndəlus (İspaniya) çimərliklərində indi getdikcə məşhurlaşmaqdadır. Bu oyunun müəllifi əslən belçikalı Əndəlus sakini Filipp Yeykmens sayılır. O, bossabolun qaydalarını 2002-2004-cü illər arasında hazırlayıb. Əvvəlcə bossabolu Belçika və Hollandiyada oynayırdılar, sonra isə o, İspaniyada da məşhurlaşdı.

Bossabol üçün 2, yaxud 5 nəfərdən ibarət iki komanda, voleybol toru və batut tələb olunur. Oyunçular topu torun üstündən atırlar. Topa bədənin istənilən nahiyəsi ilə, baş və əllə isə iki dəfə toxunmağa icazə verilir. Batutun üstündə yalnız bir oyunçu dayanır, o, çox hündürə tullanaraq ötürmələr edir. Qalan oyunçular isə yerdə dayanaraq oynayırlar.

Maraqlıdır ki, bu oyunun adı yarışlar zamanı onu müşayiət edən bossa-nova latın musiqi stilindən törəyib.

Hazırda İspaniya, Braziliya, Hollandiya, Almaniya, Portuqaliya, Küveyt və Səudiyyə Ərəbistanında bossabol idman klubları fəaliyyət göstərir.

RƏQƏMLƏR PADŞAHLIĞI - FOKUS-MOKUS

Sənin çox ağıllı olduğunu dostların bildirdilər? Yox?

Bəlkə onlara nümayiş etdirəsən? Məsələn, onlara ilk baxışdan çətin görünən məsələlər verib, cavabını ildırım sürəti ilə desən, həmin andaki reaksiyanı təəvvür edirsən?

Doqquzluq

Dostlarından 1-dən başqa hansısa digər rəqəmi 9-a vurmalarını istə. Qoy alınan ikirəqəmli ədədin yalnız birini sənə söyləsinlər. O zaman sən düzgün cavabı dərhal deyəcəksən.

Açması sadədir: istənilən ədədi doqquza vuranda həmişə ikirəqəmli ədəd alınır, üstəlik, bu rəqəmləri öz aralarında toplayanda da 9 edir. Tutaq ki, $9 \times 3 = 27$. Deyək ki, sənə bu ədəddən yalnız birincini - 2 rəqəmini - söyləyiblər. O zaman 9-dan 2-ni çıxırsan, alınır 7. Yəni düzgün cavab - 27.

Ad günü

Təməşəçilərinə de: «Doğulduğun tarixi 2-yə vur, hasilin üstünə 5 gəl, sonra isə alınan cəmi 50-yə vur. Sonra anadan olduğun ayın sıra nömrəsini onun üstünə gəl, alınan rəqəmi de». Həmin rəqəmi eşidən kimi, sən düzgün cavabı deyə bilirsən.

Açması: aldığı cavabdan 250 çıx, o zaman təməşəçinin ad gününü düzgün tapacaqsan (əvvəlcə anadan olduğu gün, sonra isə ay). Məsələn, tutaq ki, təməşəçin sentyabrın 22-si anadan olub. O belə hesablamı aparacaq: $22 \times 2 = 44$, $44 + 5 = 49$, $49 \times 50 = 2450$, $2450 + 9$ (sentyabr) = 2459, $2459 - 250 = 2209$ (ayın 22-si, 9-cu ay).

Zərflərin əlində neçə yazılıb?

Stolun üstünə iki zər at. Onların altında qalan tərəfi sən görmürsən. Sonra zərfləri qaldırılıb alt üzvlərini təməşəçilərinə göstər (özün baxma). Qoy onlar zərin altındakı rəqəmləri fikirlərində toplasınlar. Alınan ədədi isə sən de.

Açması: zərflərin qarşı tərəflərindəki rəqəmlərin cəmi həmişə 7 edir. Yəni əgər bir tərəfdə 2-dirsə, o biri tərəfdə 5-dir, bir tərəfdə 3-dürsə, o birində 4-dür. Sən zərflərin üst tərəfini görürsən. Tutaq ki, zərflərin üstündəki rəqəmlər 4 və 1-dir, bunların cəmi 5 edər. Hər iki zərin qarşı tərəflərinin (alt-üst) cəmi isə 14-dür ($7+7$). O zaman təməşəçinin bildiyi rəqəmi tapmaq üçün sən 14-dən özünün gördüyün cəmi (üst tərəfdəki 4-lə 1-in cəmini) çıxmalısən: $14-5=9$.

Başqa üsul: üstdəki rəqəmlər, dedik ki, 1 və 4-dür.

Deməli, qarşı tərəflər: $7-1=6$ və $7-4=3$ olar. Təməşəçin rəqəmlərin cəmini bilir. Elə sən də bilirsən: $6+3=9$.

HƏDİS

İKİ MƏLƏK

Mulay Ərabi ibn Əhməd əd-Dərqəvi,
«Miftah əl Virdə»

Cənnətdə mələklər arasında iki mələk varmış. Biri daim buludlar üstə dincələr, o biri isə Yerdən Allahın dərgahına uçarmış.

İstirahət edən mələk günlərin birində o biri mələkdən soruşdu:

- Nə olub sənə, elə hey aşağı-yuxarı uçursan, nəfəs dərmirsən?

- Allaha insanların «Allahım, yardım et!» çağırışlarını və dualarını aparıram. Bəs sən niyə belə az çalışırsan?

İkinci mələk dedi:

- Bilirsən, mən Yerdən Allahın dərgahına «Allahım, şükür olsun himmət və mərhəmətinə, təşəkkür edirəm sənə!» sözləri ilə başlayan duaları daşıyıram. Onlar isə hərdən elə az olur ki...

Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyində qeydiyyatdan keçib.
Qeydiyyat nömrəsi: 2004
2006-cı ilin noyabrından ("Körpəm" adı ilə 2006-cı ilin martından) çıxır.

Təşkilati dəstək: Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi
F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası

Baş direktor və təsisçi:
Fizurə Quliyeva,
əməkdar mədəniyyət işçisi

Baş redaktor: Ülviyyə Gülməmmədova
Məktəblərlə iş: İlahə Quliyeva

Korrektor: Zahirə Dadaşova
Bədii tərtibat: Elşən Qurbanov
Yayım üzrə menecer: Rafət Quliyev

indigo PRINT HOUSE
MƏTBƏSİ

Üz qabığında: Fizurə və Səid Quliyevlər
Müəlliflik hüququ "Göy qurşağı"na məxsusdur. Xüsusi icazə olmadan jurnalın surətini və yaxud elektron variantını çap etmək və yaymaq qanuna ziddir.
Ünvan: Bakı, AZ1022
S.Vurğun küçəsi - 88.
Tel: (+99412) 597 08 51,
(+99412) 597 08 79.

Jurnalımıza abunə olmaq istəyirsinizsə, yuxarıdakı ünvanı müraciət edə bilərsiniz.
goyqurshagi@mail.ru
Tiraj 3000